

BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNDA YER ALAN VERGİLER- (I) "MESLEK VERGİSİ"

A. Bumin DOĞRUSÖZ (*)

I. GİRİŞ

Belediyelerin içerisine düştüğü malî dar boğazı aşabilmeleri ve sürekli ve yeterli gelir kaynaklarına sahip olabilmeleri için çıkartılan yasalardan biri de, Belediye Gelirleri Kanunudur. 2464 sayılı bu kanun, gerek enflasyon ve çeşitli sebeplerle etkinliğini, gerek Anayasa Mahkemesinin iptal kararları ile kısmen yürürlüğünü yitirmiş olan 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun yerini almıştır.

Bu yeni Belediye Gelirleri Kanunu ile 7 vergi, 12 harc, ve üç tür harcama için katılma payı yükümlülüğü getirilmiştir. Biz bunlardan sadece vergileri inceleme konusu yapacağız, ve bu yedi vergiyi sırasıyla ele alacağız. Bu incelemenin hacmi itibariyle, bu sayıda yalnızca meslek vergisini ele alacak ve diğer altı vergiye ilişkin incelemelerimizi gelecek sayılara bırakacağız.

İncelememizde önce meslek vergisinin konusu ve mükellefini belirleyecek, sonrada sırasıyla bu vergiden muaflikları, verginin tarifesini, tarhını ve ödenmesini ele alacağız. En son olarak da, bu verginin mücavir sahalarda da uygulanabilmesi için gerekli olan şartları ele alacağız.

(*) A. Bumin Doğrusöz, M.Ü. İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Malî Hukuk Araştırma Görevlisidir.

II. VERGİNİN KONUSU VE MÜKELLEFİ

Belediye Gelirleri Kanununda düzenlenen ilk vergi olan Meslek Vergisinin konusunu, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde ticari, sınai veya serbest meslek faaliyetinde bulunma veya motorlu taşıtlarla ticari amaçlı yük ve yolcu taşımacılığı oluşturmaktadır.

Belediye sınırlarının belirlenmesi, tasdiki ve sınır ihtilaflarının nasıl çözümlenebileceğine ilişkin hususlar 1580 sayılı Belediye Kanununda (md. 4-6) gösterilmiştir.

Bu verginin mükellefini ise, sabit bir işyerinde ticari, sınai veya serbest meslek faaliyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişiler oluşturmaktadır. Eğer faaliyet, ticari amaçlı motorlu taşıtlarla yolcu ve yük taşımacılığı şeklinde ise mükellef, adlarına söz konusu taşıt araçları kayıtlı olan gerçek ve tüzel kişilerdir.

Hangi faaliyetlerin ticari, sınai veya serbest meslek faaliyeti olduğunun tespitinde hareket noktası olarak Gelir Vergisi Kanununu almak gerekir. Çünkü BGK., mükellefiyetin tespitinde gelir vergisi -ve veya kurumlar vergisi- mükellefiyetinden hareket etmekte ve bu hususu muafıkları düzenleyen 3. maddesinde özellikle vurgulamaktadır. Ticari kazancın ve faaliyetin ne olduğu, GVK. md. 36'da gösterilmiştir. Bu maddeye göre, "her türlü ticari ve sınai faaliyetten doğan kazanç" ticari kazanç'dır. Bu kazanç ve faaliyet ile GVK.'nda düzenlenen diğer faaliyet ve kazanç türleri arasındaki sınırlar, yine bu kanunun 52, 65, 66, 70, ve 75. maddelerinde gösterilmiştir. BGK. uygulaması açısından konumuzla ilgili olarak kısaca, "bir faaliyet ve kazanç gelir vergisi açısından ticari kazanç olarak kabul edilerek vergilendiriliyorsa, bu faaliyet aynı zamanda meslek vergisinin konusunu da oluşturur" denilebilir. Meslek vergisinin konusunu oluşturan serbest meslek faaliyetinin ne olduğu ise, GVK.'nun 65. maddesinde gösterilmiştir. Bu maddeye göre serbest meslek faaliyeti, "sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi ve mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır".

Yukarıda belirtilen faaliyetlerden dolayı bir mükellefiyetin doğabilmesi için faaliyetin sabit bir işyerinde yapılması gerekmektedir.

dir. Eğer faaliyet sabit bir işyeri bulunmaksızın icra ediliyorsa meslek vergisi mükellefiyeti doğmayacaktır. Örneğin, meyva ve sebze satıcısı durumunda olan bir kimse, bu faaliyetini sabit bir işyerinde yapıyorsa mükellef, buna karşılık seyyar satıcı olarak yapıyorsa mükellef olmayacaktır. Sabit bir işyeri açma, bazı meslek erbabı için meslek kanunları ile zorunlu hale getirilmiştir. Örneğin Avukatlar için, bir büro açma mecburiyeti söz konusudur (Avukatlık K. md. 43). Ancak bu şekilde bir büronun açılmış olması, mükellefiyetin tesisi için yeterli değildir. Mükellefiyetin doğabilmesi için, yukarıda belirtilen şekilde bir faaliyetin fiilen yapılması gerekir. Avukatlık Kanununun emredici hükmü karşısında bir büro açmış, fakat serbest avukatlık yapmayarak bir ticari işletmenin ücretli avukatı durumunda olan bir kimse, meslek vergisi mükellefi olmayacaktır.

İşyeri sayısının birden fazla olması halinde, her bir işyeri ayrı bir mükellefiyet doğurur. Bu işyerleri arasında, şube-merkez veya benzeri bir ilişkinin bulunması, bu sonucu değiştirmez. Mükellefiyetin, ticari maksatla motorlu taşıt aracı işletilmesinden doğması halinde ise, her bir taşıt aracı ayrı bir mükellefiyetin doğumuna yol açacaktır.

Ticari amaçla yolcu ve yük taşımacılığı yapanların her bir taşıt için, ayrı bir mükellefiyet altına girmeleri ve her bir taşıt için ayrı vergi ödemeleri, Anayasamızın 73. maddesinde yer alan "mali güç" ilkesini gerçekleştirdiği gerekçesi ile savunulabilir. Ancak burada, bu taşıtların aynı zamanda Motorlu Taşıtlar Vergisinin konusunu da oluşturduğu dikkatten kaçırılmamalıdır. Bu taşıtlar dolayısıyla ikinci bir vergileme, aynı vergi konusunun hem bir merkezi idare hem de bir mahalli idare vergisinin kapsamı içerisinde yer alması sonucunu doğurmaktadır. Bu husus ise, çifte vergileme iddiası ile karşılaşmaktan başka, mali tevzin ilkeleri ile de bağdaşmamakta ve ağır bir vergi yükünün doğumuna da yol açmaktadır.

III. MUAFLIKLAR

Meslek vergisinden muaf olanlar, BGK.'nun 3. maddesinde 4 bend halinde sayılmıştır. Bunları şu ana gruplar altında toplayabiliriz :

- a- İl özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların kurucakları birlikler,
- b- Gelir vergisi kanununa göre (md. 9) esnaf muafiyeti kapsamında yer alanlar,
- c- Kurumlar Vergisi Kanununun 7 maddesinde sayılan muafiyetlerden yararlananlar,
- d- PTT ve DDY İşletmeleridir.

IV. VERGİNİN TARİFESİ

Yıllık olarak alınacak olan meslek vergisi tarifelerinde belediyeler beş gruba ayrılmışlardır. Hangi belediyenin hangi gruba gireceğini saptama yetkisi İçişleri Bakanlığına verilmiştir. Söz konusu Bakanlık bu yetkisini, belediyelerin nüfusları ve sosyal ve ekonomik gelişme durumlarına göre Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatının da görüşünü alarak kullanmak ve yaptığı sınıflamayı da Resmi Gazete ile ilan etmek yükümlülüğündedir. Nitekim İçişleri Bakanlığınca bu sınıflama yapılmış ve hangi belediyenin hangi sınıfa girdiği 16.9.1981 tarihli Resmi Gazete ile de ilan edilmiştir. Bu listenin her üç yılda bir gözden geçirilmesi ve değişikliklere göre yukarıda belirtilen usul dairesinde yenilenmesi gerekmektedir¹.

Kanunda yer alan üç adet tarifeden birincisi, 1. ve 2. sınıf tüccarlar, kurumlar (tüzel kişiler) ve serbest meslek erbabını ilgilendirmektedir. Serbest meslek erbabı kavramını Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları gerçek usulde vergilendirilen serbest meslek erbabı şeklinde anlamak gerekmektedir. Bu hususa, 2 sayılı tarifeyi açıklarken tekrar değinecek ve görüşümüzün gerekçesini belirteceğiz. Yine bu tarifeye göre, kurumlar 1. sınıf tüccarlar kategorisinde kabul edilmiş ve aynı miktarlarda vergiye tabi tutulmuşlardır. Ticari veya sınai faaliyette bulunanlardan kimin 1., kimin 2. sınıf tüccar olduğu

1) Bu listedeki değişiklikler için bkz. RG. 29.6.1982, S. 17739.

Vergi Usul Kanununun 177. maddesinde 6 bent halinde sayılmıştır. Buna göre 1. sınıf tüccarlar şunlardır:

I- Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı 18 milyon veya yıllık satışlarının tutarı 19,8 milyon lirayı aşanlar,

II- I. bentte yazılı işler dışındaki işlerle uğraşanlardan bir yıl içinde elde ettikleri gayri safî iş hasılatı 3.6 milyon lirayı aşanlar,

III- I ve II numaralı bentte sayılan işlerin birlikte yapılması halinde II numaralı bentte yazılı iş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarlarının toplamı 18 milyon lirayı aşanlar,

IV- Her türlü ticaret şirketleri,

V- Kurumlar vergisine tâbi diğer tüzel kişiler

VI- İhtiyari olarak bilanço usulüne göre defter tutmayı tercih edenler birinci sınıf tüccardırlar. Bunlar dışında kalanlar ise 2. sınıf tüccardırlar. Kurumlar vergisi mükellefi olan tüzel kişilerden işlerinin icabı bilanço usulüne göre defter tutmasına lüzum görülmeyenlerine, işletme hesabı esasına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca izin verilmektedir. İşte bu durumda olan tüzel kişiler Vergi Usul Kanunu gereğince 2. sınıf tüccar olarak nitelendirilmelerine rağmen meslek vergisi açısından kanunda tarifinin düzenleniş biçimine göre 1. sınıf tüccar olarak kabul edilmek ve vergilendirilmek durumundadırlar.

1. sınıf tüccarlıktan 2. sınıf tüccarlığa veya 2. sınıftan 1. sınıf tüccarlığa geçiş de yine Vergi Usul Kanununda düzenlenmiştir. Ancak bu düzenlemeye burada konuyu dağıtmamak için yer vermiyecek ve yalnızca -ilgililer için- 179, 180 ve 181. maddelere atıf yapmakla yetineceğiz.

Buraya kadar hakkında açıklamalarda bulunduğumuz 1 sayılı tarife şu şekildedir.

I sayılı Tarife

Belediye Grubu	1. sınıf tüccarlar (kurumlar dahil)		2. sınıf tüccarlar		serbest meslek erbabı	
	vergi miktarı en az	vergi miktarı en çok	vergi miktarı en az	vergi miktarı en çok	vergi miktarı en az	vergi miktarı en çok
V. Grup	2.400	7.200	1.200	3.600	1.800	5.400
IV. Grup	3.000	9.000	1.500	4.500	2.400	7.200
III. Grup	3.600	10.800	1.800	5.400	3.000	9.000
II. Grup	4.800	14.400	2.400	7.200	3.600	10.800
I. Grup	7.200	21.600	3.600	10.800	4.800	15.400

II sayılı tarife ise I sayılı tarife dışında kalan ticari kazanç ve serbest meslek erbabını ilgilendirmektedir. I sayılı tarifenin dışında kalanların, kazançları götürü usulde vergilenen (Gelir vergisi) mükellefler oldukları açıktır. Kazançları gerçek usulde (Gelir Vergisi Açısından) vergilenen ticari kazanç sahipleri 1. veya 2. sınıf tüccar olarak I sayılı tarife ile vergilendiğine, ve esnaf da meslek vergisinden muaf olduğuna göre, bu tarife kapsamına girecek mükellef grubu olarak geriye götürü usulde vergilenen ticari kazanç sahipleri kalmaktadır. Aynı şeyleri serbest meslek kazancı sahipleri içinde söyleyebiliriz.

I sayılı tarife dışında kalan bir diğer deyişle kazançları Gelir Vergisi Kanununa göre götürü usulde vergilenen ticari kazanç ve serbest meslek erbabına uygulanacak II sayılı tarife şu şekildedir :

II sayılı Tarife

Belediye grubu	Vergi miktarı	
	en az	en çok
V. Grup	600	1.800
IV. Grup	900	2.700
III. Grup	1.200	3.600
II. Grup	1.800	5.400
I. Grup	2.400	7.200

Ticari amaçla motorlu taşıtlarla yük ve yolcu taşımacılığı şeklindeki faaliyetlerde mükellef durumunda bulunan araç sahiplerinin

ödeyeceği vergi miktarları ise III sayılı tarifede düzenlenmiştir. Bu tarifede belirtilen taşıt araçlarının cinslerinin tespitinde 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 2. maddesinde yapılan tanımlar esas alınacaktır. Ancak göl, nehir ve deniz motorlu taşıtlarının tarifi, genel tebliğ (seri no. 5 Bak. 16.9.1981 tarihli Resmi Gazete) ile yapılmıştır. Taşıtlar sahiplerinin ödeyeceği vergi miktarlarını gösteren III sayılı tarife şu şekildedir.

III sayılı Tarife

Motorlu Taşıtlar Aracı Sahipleri :

Belediye Grubu	Taksiler (otomobil, arazi taşıtı, panel ve kaptıkaçtı) Vergi miktarı (TL.)		Minibüs, kamyonet ile 150 rüsum tonilardan aşağı göl nehir ve deniz motorlu taşıtları Vergi miktarı (TL.)		Otobüs, kamyon çekici ve benzerleri ile 150 ve 150 rüsum tonilardan yukarı göl ve deniz motorlu taşıtları Vergi miktarı (TL.)	
	en az	en çok	en az	en çok	en az	en çok
V. Grup	720	2.160	900	2.700	1.200	3.600
IV. Grup	900	2.700	1.200	3.600	1.800	5.400
III. Grup	1.200	3.600	1.500	4.500	2.400	7.200
II. Grup	1.500	4.500	1.800	5.400	3.000	9.000
I. Grup	1.800	5.400	2.100	6.300	3.600	10.800

Görüldüğü gibi tarifelerde vergi miktarı mükellef gruplarına ve vergi konusuna göre ayrı ayrı belirtilirken, kesin bir miktar getirilmemiş ve meslek vergisi maktu tarifelerinin saptanması, belirtilen alt ve üst sınırları aşmamak kaydıyla ve mahallin çeşitli kısımları arasında sosyal ve ekonomik farklılıkları dikkate alınabilmesi amacıyla belediye meclislerine bırakılmıştır.

Yasama organının vergilendirme alanında yetkilendirebileceği organ, Bakanlar Kuruludur (AY. md. 73/son). Bakanlar Kurulunun dışında hiç bir organa, vergilendirme ile ilgili, yani, verginin konu, matrah, istisna, muafiyet, oran ve miktarı ile ilgili düzenleyici işlem

yapma yetkisi verilemez. Bakanlar Kurulu dışında kalan ve idare olarak nitelendirebileceğimiz organlar, uygulayıcı durumundadır, ve yalnızca -o da yetkilendirilmiş olmak koşulu ile- uygulamaya yönelik düzenleyici veya bireysel işlemlerde bulunurlar.

Belediye Gelirleri Kanununun belediye meclislerine, çeşitli vergi, resim ve harclara ilişkin tarifeleri, bu kanunda belirtilen sınırlar dahilinde saptama yetkisi veren hükmü (md. 96/B), yukarıdaki açıklamalarımızdan da anlaşılacağı gibi, anayasal dayanaktan yoksundur. Anayasamıza göre, bu yetki yalnızca Bakanlar Kuruluna tanınabilir. Ancak, Belediye Gelirleri Kanunu, Millî Güvenlik Konseyi döneminde çıkartılan kanunlar arasında yer aldığından, Anayasamızın geçici 15. maddesi hükmü karşısında, anayasaya aykırılığı iddiası ile Anayasa Mahkemesinde incelemeye konusu yapılamaz.

Belediye Gelirleri Kanununda yer alan bu hükmün bir gereksinmeye ve demokratik devlet ilkesine uygun bir hüküm olduğu da kuşkusuzdur². Belediye Gelirleri Kanunundaki bu hükme, belki, Anayasamızın 127. maddesinin son fıkrasının son cümlesi, bir anayasal dayanak olarak gösterilebilir. "Bu idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır" şeklindeki cümle hükmünün, bu idarelere kanunla gelirden başka, gelir kaynakları da sağlanacağı anlamını taşıması, dolayısıyla bu kaynakların gelire dönüştürülmesinde, bir başka anlatımla, bu kaynakların vergilendirilmesinde belediye meclislerinin yetki ve takdir hakkına sahip olacağı ileri sürülebilir³. Ancak böyle bir yorum, biraz zorlama ile birlikte bazı sakıncaları da birlikte getirecektir. Bu nedenle, Belediye Gelirleri Kanunundaki anılan hükme, bir anayasal dayanağın sağlanması zorunludur⁴.

1. grubda yer alan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Belediye Meclisi, 14.12.1984 tarihli 12. birleşiminde 193 sayılı kararla, İstanbul için meslek vergisi miktarlarını aşağıdaki şekilde saptamıştır.

2) ÇAĞAN, Nami, Vergilendirme Yetkisi, Ankara 1981, sf. 275.

3) DOĞRUSÖZ, Bumin, "Vergilendirme Yetkisinin Yasama ve Yürütme Organları Arasında Bölüşümü", Vergi Dünyası, s. 43 (Mart 1985), sf. 25.

4) Aynı yönde bkz. ÇAĞAN, Nami, age., sf. 209.

Meslek Vergisi yıllık olarak aşağıdaki tariflere göre alınır :

I Sayılı Tarife :

I. ve II. sınıf tüccarlar (kurumlar dahil) ile gerçek usulde vergilendirilen serbest meslek erbabı :

I. Sınıf Tüccarlar (Kurumlar dahil)	II. Sınıf Tüccarlar	Serbest Meslek Erbabı
Vergi miktarı (TL.)	Vergi miktarı (TL.)	Vergi miktarı (TL.)
21.600	10.800	14.400

II Sayılı Tarife :

I Sayılı tarife dışında kalan ticarî kazanç ve serbest meslek erbabı :
Verginin miktarı (TL.) : 7.200

III Sayılı Tarife :

Motorlu Taşıt Aracı Sahipleri : Taksiler (otomobil arazi taşıtı, panel ve kaptı kaçı)	Minibüs, kamyonet ile 150 rüsum tonilatodan aşağı göl, nehir ve deniz motorlu taşıtları	Otobüs, kamyon çekici ve benzerleri ile 150 ve 150 rüsum tonilatodan yukarı göl ve deniz motorlu taşıtları
Verginin Miktarı (TL.)	Verginin Miktarı (TL.)	Verginin Miktarı (TL.)
5.400.—	6.300.—	10.800.—

Ancak görüldüğü gibi, Belediye Meclisince saptanan bu maktu tarifede semtlerin sosyal ve ekonomik durumlarına göre bir ayırım yapılmamıştır. Bu durumda, örneğin Edirnekapı semtinin arka sokaklarındaki bir bakkal ile aynı şekilde ikinci sınıf tüccar olan ve Beyoğlu veya Nişantaşında 150 metrekarelik bir işyeri sahibinin ödeyeceği meslek vergisi miktarı aynıdır. Bu uygulama ise, vergilerin mali güç ilkesine göre alınması ve vergide dikey adalet biçiminde beliren sosyal devlet ilkeleri ile çelişmektedir. Eşit olmayan kişilerin eşit statüde vergilendirilmesi vergi adaleti ilkeleri ile çelişir.

V. VERGİNİN TARHI

Meslek vergisinin tarhi, iş yerinin bulunduğu veya motorlu taşıt işletenlerde faaliyette bulunulan yer belediyesince gerçekleştirilir. Ancak birden fazla belediyeyi ilgilendiren yük ve yolcu taşıma-

larında vergi, gerçek kişilerde çalışma ruhsatı veren, tüzel kişilerde ise iş merkezinin bulunduğu yer belediyesince tarh olunur.

Meslek vergisi, takvim yılının ilk ayı içerisinde tahakkuk cetveli usulü ile toplu olarak tarh ve tahakkuk ettirilecektir. Vergi miktarının değiştirilmesi, mükellefiyette değişiklik (mükellefiyete girme veya çıkma), belediye grubunun değişmesi, yeni belediye teşkilatı kurulması veya bağlı bulunulan belediyenin değişmesi hallerinde ise ihbarname esasına göre hareket edilecektir.

Meslek vergisi yukarıda belirttiğimiz mükellefler adına tarh edilecektir. Ancak burada özellik arzeden bazı durumlar vardır ki bunlar aşağıya alınmıştır.

a- Kollektif ve komandit ortaklıklarda tarhiyat ortaklık adına yapılacaktır. Her bir ortak için ayrı ayrı vergi tarh edilmeyecektir.

b- Adi ortaklıkta ise tarhiyat, her bir ortak için ayrı ayrı yapılacaktır. Bir diğer deyişle her bir ortak münferid olarak mükelleftir.

c- Aynı işyerinde ortak olmaksızın çalışan kişilerin durumunda adi ortaklıktaki gibidir. Yani her bir çalışan ayrı birer mükelleftir. Örneğin bir mağazanın bir kısmında bay (A) eczacılık yapıyor, diğer kısmında da bay (B) gözlükçülük yapıyorsa ve bunların arasında ortaklık sözleşmesi yoksa, hem (A), hem de (B) meslek vergisi mükellefi olacaklardır.

d- Küçükler ve kısıtlılar için bunların nam ve hesabına kanuni temsilcileri adına meslek vergisi tarholunacaktır.

VI. VERGİLENDİRME DÖNEMİ VE VERGİNİN ÖDENMESİ

Meslek vergisinin vergilendirme dönemi geçmiş takvim yılıdır. Ancak, mükellefiyetin takvim yılı içinde kalkması halinde vergilendirme dönemi, takvim yılı başından mükellefiyetin kalkması tarihine kadar geçen süreyi kapsayacaktır.

Yıl içinde mükellefiyete girme veya çıkma dolayısıyla oniki aydan eksik faaliyette bulunan mükelleflerin vergileri, mükellefiyete

girme ve mükellefiyetten çıkma ayları tam sayılmak suretiyle faaliyette bulunulan aylarla orantılı olarak hesaplanacaktır. Bunu birer örnekle açıklayalım. 11.8.1985 tarihinde faaliyete başlayan bir mükellefin ödeyeceği meslek vergisinin tutarı şu şekilde hesaplanacaktır. Faaliyetin başlangıcında, Vergi Usul Kanununun 178. maddesinin son fıkrasına göre 2. sınıf olarak kabul edilen bu mükellefin (işyerinin İstanbulda olduğu ve ticari faaliyette bulunduğu düşünülerek) 1985 yılı yıllık meslek vergisi 10.800 Liradır. Bunun 1 aylık kısmı ($10.800 \div 12 = 900$) Liradır. Faaliyete başlanılan 8. ayı tam olarak kabul ederekten bu mükellefin faaliyette bulunacağı (8, 9, 10, 11 ve 12 aylar) 5 aylık dönemin vergi miktarı da ($900 \times 5 =$) 4.500 Liradır. 2. sınıf tüccar durumunda olan bir mükellefinde (yine işyerini İstanbul'da olarak düşünüyoruz). 3.5.1985 tarihinde faaliyetine son verdiğini düşünürsek 1985 yılı için ödeyeceği meslek vergisi miktarını şu şekilde hesaplarız. Önce o mükellefin yıllık olarak ödemesi gereken vergi miktarından hareketle aylık vergi miktarını buluruz, ki biz bunu yukarıdaki örnekte 900 Lira olarak bulmuştuk. Daha sonra mükellefin yıl içinde kaç ay faaliyette bulunduğunu hesaplarız ki bu da olayımızda (Mayıs ayı tam olarak kabul edilerek) 5 aydır. O halde 3.5.1985 tarihinde faaliyetini bırakan mükellefimiz ($900 \times 5 =$) 4500 Lira meslek vergisi ödeyecektir.

Yıl içinde vergi miktarını etkileyen değişikliklerin olması halinde, bu değişikliği izleyen takvim yılının başından itibaren nazara alınacaktır.

Meslek vergisi her yıl Nisan ve Ekim aylarında olmak üzere iki eşit taksitte ödenecektir. Taksit süreleri geçtikten sonra mükellefiyete girilmesi veya mükellefiyetten çıkılması halinde ise, girme veya çıkma tarihini izleyen bir ay içerisinde ödenmek zorundadır. Ödeme tarhiyatı yapan -ilgili- belediyeye yapılacaktır.

VII. VERGİNİN UYGULANABİLME ŞARTI

Belediye Gelirleri Kanununun 2589 sayılı Kanunla değişik 104. maddesine göre, bu verginin mücavir alanlarda uygulanabilmesi için, bazı hizmetlerin bu mücavir alanlara götürülmesi gereklidir. Kanun bu hizmetleri saymamış, saptanmasını İçişleri Bakanlığına bırakmış-

tır. İçişleri Bakanlığı da bu yetkisine dayanarak bu hizmetleri, bu alanlarda;

- a — Taşıtların mahallin özelliklerine göre gidebileceği yolun yapılmış olması ve bakıma alınmış olması,
- b — Temiz ve sağlığa uygun içme suyunun bulunması şeklinde tespit etmiştir (Bkz. Genel Tebliğ no. 2).

Belediyeler mücavir alanlara bu iki hizmeti götürmedikçe, oralarda meslek vergisi tarh ve tahsil edemeyeceklerdir.